

หลักสูตรอบรม การเรียนรู้ประสบการณ์การประยุกต์ใช้แนวพระราชดำริ โครงการร้อยใจรักษ์

หลักสูตรที่ 1 รุ่นที่ 83 วันที่ 14 – 15 สิงหาคม 2562 ผู้เข้าร่วมอบรม 58 คน

จากเทศบาลตำบลสันทรายงาม อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย

การเรียนรู้ประสบการณ์การประยุกต์ใช้แนวพระราชดำริ

นายนิคม ศิริสิงห์สังชัย ที่ปรึกษาสถาบันส่งเสริม

และพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ

2. ความเป็นมาของหลักสูตรการอบรม รัฐบาลได้แต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการโครงการร้อยใจรักษ์ โดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม เป็นประธาน คณะกรรมการ มีนโยบายให้ขยายผลโครงการฯ ไปสู่พื้นที่อำเภอชายแดนใน 4 จังหวัด คือ เชียงใหม่ เชียงราย แม่ฮ่องสอน และพะเยา จำนวน 19 อำเภอชายแดน และให้สถาบันส่งเสริมและพัฒนา กิจกรรมปิดทองหลังพระฯ มาจัดการอบรมให้
3. สิ่งที่คาดหวังในการอบรม คือ การมีส่วนร่วม การแลกเปลี่ยน จากทุกคน และการนำไปปรับใช้ในพื้นที่ของตนเองอย่าง เหมาะสมกับชุมชน เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต และแก้ปัญหา

กล่าวต้อนรับ หน่วยงานราชการอำเภอ ผู้บริหารท้องถิ่น ส.อบต. กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำชุมชน จากพื้นที่ ทต.สันทรายงาม อ.เทิง จ.เชียงราย ที่ได้เข้ามาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในโครงการร้อยใจรักษ์

1. ความเป็นมาของโครงการร้อยใจรักษ์ ซึ่งมูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์ เข้ามาดำเนินการ ในหมู่บ้านห้วยसान และหมู่บ้านข้างเคียงที่มีปัญหาเกี่ยวข้องกับยาเสพติด โดยใช้ แนวทางการพัฒนาทางเลือก เพื่อสร้างโอกาสในการปรับเปลี่ยนชีวิตจากการเกี่ยวข้องกับยาเสพติด มาเป็นอาชีพ ที่สุจริต

หลักการพัฒนาทางเลือกในการดำรงชีวิตที่ยั่งยืน

โดย นายฉัตรชัย คีตอ่าง เจ้าหน้าที่มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์

ได้บรรยายให้ความรู้แก่ผู้เข้าอบรมในเรื่องการพัฒนาทางเลือกในการดำรงชีวิตที่ยั่งยืน มีสาระสำคัญ คือ

1. การพัฒนาโดยยึดคนเป็นศูนย์กลาง โดยดูทั้งในเรื่องเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม เพื่อให้โอกาสและทางเลือกที่ดี ให้ชาวบ้านสามารถช่วยเหลือตัวเองและอยู่กับชุมชนได้
2. การพัฒนาตามลำดับขั้น ซึ่งมี 3 ระยะ คือ **ขั้นอยู่รอด** ดูจากการมีข้าวกินตลอดปี สามารถเข้าถึงโครงสร้างพื้นฐานและไม่สร้างหนี้เพิ่ม **ขั้นพอเพียง** คือมีรายได้มั่นคงสามารถเพิ่มผลผลิตได้และ**ขั้นยั่งยืน** ได้แก่การมีเงินออม มีการรวมกลุ่มและพึ่งพาตนเองได้
3. การพัฒนาเชิงพื้นที่ คือ การพัฒนาที่ครอบคลุมทุกมิติ : ตลอดทั้งกระบวนการต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ โครงการร้อยใจรักษ์มีการสำรวจข้อมูลจริงร่วมกับหน่วยงานต่างๆ การคืนข้อมูลเพื่อให้ชาวบ้านรู้สาเหตุของปัญหาของตนเอง และประเมินความพร้อมของชาวบ้านในการสละแรงงาน
4. การวัดผลการพัฒนาที่ชาวบ้านได้อะไร โดยดูจากผลการพัฒนาเชิงพื้นที่ในแต่ละมิติ ที่ทำให้ผลผลิตของชาวบ้านเพิ่มขึ้นและนำไปสู่การสร้างรายได้ที่เพิ่มขึ้น

ฐานการเรียนรู้ 4 ฐาน ในพื้นที่แปลงสาธิต 75 ไร่

ฐานการเรียนรู้ที่ 1 การพัฒนาระบบน้ำ

เรียนรู้การบริหารจัดการน้ำ การกักเก็บน้ำโดยใช้อ่างพวงชอยซีเมนต์ (Soil Cement) การปล่อยลงไปที่แปลงเกษตรด้วยระบบกัลกน้ำ การพัฒนาระบบน้ำใช้กระ บวน การมีส่วนร่วมของคนในชุมชน มีการประชุม และชาวบ้านต้องสละแรงงาน โดยที่โครงการฯ ออกค่าวัสดุอุปกรณ์ให้

การแลกเปลี่ยนระหว่างผู้อบรม และวิทยากร

ถาม : ต้นทุนในการทำบ่อพวงชอยซีเมนต์ อยู่ที่ราคาเท่าไร

ตอบ : ในพื้นที่โครงการร้อยใจรักษ์ ใช้แรงงานชาวบ้านในการขุดทางโครงการจะสนับสนุนงบประมาณด้านวัสดุอุปกรณ์ ดังนั้น ต้นทุนในการทำบ่อพวงฯ ก็จะอยู่ที่ประมาณ 40,000 บาท

ถาม : ระบบกัลกน้ำ มีปัญหาเรื่องทรายอุดตันท่อหรือไม่

ตอบ : ณ ปัจจุบันนี้ยังไม่มี เนื่องจากปลายท่อที่อยู่ในน้ำจะใส่หัวกะโหลกเอาไว้ จะทำให้กรองทรายได้ในระดับหนึ่ง

ถาม : น้ำที่ต่อมาใช้ 14 กิโลเมตร นำมาใช้ในการทำการเกษตรด้วยหรือไม่

ตอบ : ใช้แค่การอุปโภคบริโภคเท่านั้น ส่วนน้ำที่ล้นจากแท่งน้ำก็ต่อท่อเข้ามาทำการเกษตรอยู่เหมือนกัน

ถาม : การทำบ่อชอยซีเมนต์พอเวลานานไปจะมีโอกาสร้าวไหม

ตอบ : ไม่มีโอกาส แต่ถ้าแผ่นดินไหวอาจจะเกิดขึ้นได้

ฐานการเรียนรู้ที่ 2 เกษตรพอเพียง พืชระยะยาวไม้ผล

เรียนรู้การปลูกไม้ผลระยะยาว เช่น เงาะ ทุเรียน ส้ม กาแฟ มะม่วง กล้วย ส้มโอ ฯลฯ โดยไล่ระดับตามความต้องการ น้ำของพืช และความสูงของพื้นที่ เพื่อแก้ปัญหาผลผลิตของ ชาวบ้านและสร้างรายได้ เป็นการจัดการแบบองค์รวม แบ่งพื้นที่ เป็นป่าอนุรักษ์ ป่าใช้สอย เนินเขา ที่ดอน และที่นา นอกจากนี้ พัฒนาต่อยอดไม้ผลเดิมในพื้นที่ ได้แก่ พัฒนาคุณภาพมะม่วง น้ำดอกไม้เพื่อการส่งออก CP และดอยคำ เป็นแหล่งตลาดรับซื้อ

การแลกเปลี่ยนระหว่างผู้อบรม และวิทยากร

ถาม : การเสียบยอดพันธุ์มะม่วงในพื้นที่ ส่วนใหญ่จะเสียบพันธุ์อะไร

ตอบ : พันธุ์น้ำดอกไม้สีทอง

ถาม : มะม่วงพันธุ์น้ำดอกไม้สีทอง ระยะเวลาในการออกผลผลิตประมาณกี่ปี

ตอบ : ประมาณ 3 ปี สามารถเก็บผลผลิตขายได้

ถาม : แผลหรือโรคพืชที่พบในการปลูกมะม่วง ส่วนใหญ่จะประสบปัญหาเรื่องใด

ตอบ : ส่วนใหญ่จะพบปัญหาเรื่องเพลี้ยไฟ ราแป้ง

ถาม : จำเป็นต้องตัดเปลี่ยนยอดมะม่วงไหม

ตอบ : จำเป็น เพราะลดต้นทุนและเพื่อผลผลิตที่เพิ่มขึ้น

ถาม : การพันธุ์พลาสติกที่เสียบยอดมะม่วง ต้องพันให้แน่นหรือไม่

ตอบ : ต้องพันให้แน่นเพื่อให้แผลติดดี และเว้นด้านล่างสุดของแผลไว้ 1 ซม. เพื่อระบายน้ำกันเน่าของแผล

ฐานการเรียนรู้ที่ 3 ความมั่นคงทางอาหาร ข้าว พืชอายุสั้น 1 ไร่ 1 แสน

การเพิ่มผลผลิตข้าว ข้าวพันธุ์อูโต เป็นพันธุ์ท้องถิ่น โดยใช้สารชีวภัณฑ์เพื่อเพิ่มผลผลิตข้าว จาก ไร่ เป็น/กิโลกรัม 600 และทำการเกษตรผสมผสานแบบครบ ไร่/กิโลกรัม 1,000- 800 1) วงจรไร่ เป้าหมายคือ อยากรู้ให้คนที่ไม่มีพื้นที่ทำกินมา (แสน 1 ทดลองทำแปลงเกษตรผสมผสานมีการปรับปรุงดินด้วยการห่มดิน และ ปลูกพืชสลับหมุนเวียนกัน ทั้งพืชระยะสั้น ระยะยาว และปศุสัตว์

การแลกเปลี่ยนระหว่างผู้อบรม และวิทยากร

ถาม : 1 ไร่ 1 แสน รายได้หลักๆ จะมาจากส่วนไหน

ตอบ : รายได้หลักๆ ส่วนใหญ่จะมาจากในส่วนของปศุสัตว์ และอีกส่วนจะมาจากพืชระยะสั้น และระยะกลาง

ถาม : ตลาดรองรับของ 1 ไร่ 1 แสน คือที่ไหน

ตอบ : 1 ไร่ 1 แสน จะแยกผลผลิตเป็น 2 ส่วน ส่วนแรกจะนำเข้าไปให้โรงครัวของโครงการร้อยใจรักษ์ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ทำอาหาร อีกส่วนที่เหลือจากการนำเข้าโรงครัว ก็จะนำมาจำหน่ายผักปลอดสารพิษที่ตลาดโครงการร้อยใจรักษ์

ถาม : มีวิธีการทดแทนการใช้สารเคมีในแปลงผักได้บ้าง

ตอบ : ใช้ปุ๋ยอินทรีย์ ช่วยลดค่าใช้จ่าย และปลอดภัยต่อผู้บริโภค

ถาม : พืชระยะสั้นนอกจากฟักทองญี่ปุ่นแล้ว ปลูกอะไรต่อบ้าง

ตอบ : ข้าวโพดหวานสีม่วง มันเทศ

ถาม : 1 ไร่ 1 แสน ใช้น้ำจากที่ไหนมาทำแปลงผัก

ตอบ : น้ำจากบ่อบำบัดน้ำเสีย ซึ่งขุดไว้ใกล้ๆ กับแปลง 1 ไร่ 1 แสน

ฐานการเรียนรู้ที่ 4 การทำปศุสัตว์

การส่งเสริมปศุสัตว์ เริ่มจากการสำรวจความต้องการของชุมชนว่าต้องการเลี้ยงสัตว์ประเภทใด การส่งเสริมประกอบด้วย สนับสนุนพันธุ์สัตว์ให้แก่ชุมชน ได้แก่ ไก่ดำภูพาน เป็ดกากีแคมเบลล์ ส่งเสริมกองทุนอาหารสัตว์ โดยถ่ายทอดความรู้การทำอาหารสัตว์เพื่อลดต้นทุนค่าอาหาร กองทุนวัคซีนให้ชาวบ้านทำวัคซีนเองเพื่อลดปริมาณการตายของสัตว์

แลกเปลี่ยนประสบการณ์กับผู้ที่เคยเกี่ยวข้องกับยาเสพติด

นายส่องแสง : สาเหตุที่ติดยาเริ่มจากเสพตามพ่อ เคยถูกจับติดคุก 2 ปี 6 เดือน ซ้อหาครอบครองยาบ้า 25 เม็ด และเคยฆ่าตัวตายเพราะความกดดันจากพี่น้อง ได้กินยาฆ่าแมลงยาฆ่าหญ้าแต่รอดมาได้ เมื่อโครงการเข้ามาจึงสมัครใจเข้าร่วมโครงการ จุดเปลี่ยนที่อยากจะเลิกจริงเพราะอยากเปลี่ยนแปลงตัวเอง และอยากจะทำความดี ตอนนี้เข้ามาทำงานเป็นลูกจ้างโครงการฯ ชีวิตเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น

นายมานิต : เป็นคนสุพรรณบุรี มาได้แฟนบ้านยะผา สาเหตุที่เสพยาเนื่องจากเครียดปัญหาชีวิต เข้าร่วมโครงการครั้งแรกโดยได้รับคำแนะนำจากคนรอบข้าง อีกทั้งตนสนใจเข้าอาสามาสมัครบำบัด หลังจากเสร็จสิ้นการบำบัด คนที่ชุมชนให้การต้อนรับดีมาก วางแผนชีวิตว่าจะสร้างบ้านให้เสร็จและเก็บเงินเพื่ออนาคตของลูก

นายสมบุญ : ติดยาเพราะคบเพื่อนที่ไม่ดี เพื่อนจะไม่ให้เข้ากลุ่มถ้าไม่เสพด้วย เริ่มเสพมาตั้งแต่อายุ 13 เสพก็ภูเขา ผงขาว เคยบำบัดหลายครั้งแต่ก็กลับทำเหมือนเดิม เพราะสภาพแวดล้อมรอบข้างเหมือนเดิม การเข้าร่วมโครงการอาสาทำดี มีพี่ๆ ทหารเป็นผู้ดูแลที่ดี และมีหมอดูแลที่ดี พี่เพื่อนรอบข้างให้กำลังใจ ปัจจุบันครอบครัวให้อภัย คนรอบข้างให้กำลังใจ และให้โอกาสในการเริ่มต้นชีวิตใหม่

การแลกเปลี่ยนระหว่างผู้อบรม และวิทยากร

ถาม : หากมีบางครัวเรือนที่นำสุกรไปเลี้ยงแล้ว ไม่ประสงค์จะคืนเป็นสุกรคืนได้ จะมีวิธีการอื่นที่ให้ครัวเรือนนั้นคืนอย่างอื่น หรือไม่

ตอบ : หากไม่สามารถคืนเป็นสุกรได้ ต้องดูที่สาเหตุที่ไม่สามารถคืนได้ ถ้าหากสุกรตาย เพราะนำไปประกอบอาหารก่อนที่จะสุกรจะออกลูก ก็จะทำให้ครัวเรือนนั้นคืนเป็นเงินมาทดแทน แต่หากสุกรตายเพราะติดเชื้อ หรือติดโรค โครงการฯ จะเข้าไปตรวจ และให้พันธุ์สุกรตัวใหม่ไปเลี้ยง

ถาม : กองทุนสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ มีการขยายผลในพื้นที่อื่นด้วยหรือไม่

ตอบ : ในปัจจุบันยังไม่มีมีการขยายผลสู่พื้นที่ภายนอกโครงการฯ เนื่องจากนโยบายของโครงการต้องการพัฒนาชุมชนในพื้นที่โครงการฯ ก่อน เพื่อให้ชุมชนสามารถอยู่พึ่งพาตนเองได้ในขั้นรอด และพอเพียง แต่อย่างไรก็ตามเมื่อชุมชนสามารถอยู่ได้ด้วยตัวเองทางโครงการฯ อาจมีนโยบายขยายผลไปในพื้นที่อื่นได้

คำถามจากผู้เข้าร่วม

แลกเปลี่ยนประสบการณ์กับผู้ที่เคยเกี่ยวข้องกับยาเสพติด

ถาม : การเลิกยาเสพติด เลิกยากหรือไม่

ตอบ : ไม่ยาก หากมีใจต้องการอยากจะทำจริงๆ ทุกอย่างต้องเริ่มต้นที่ใจก่อน และต้องมีความอดทนที่จะผ่านความทรมานในระยะเริ่มต้น

ถาม : คุณส่องแสงมีความคิดอย่างไรในตอนที่เราเริ่มเสพยาเสพติด

ตอบ : เพราะเห็นพ่อแม่เสพยา บางครั้งต้องลองเพื่อให้อยู่ยาว ชนิดนั้นแรง หรือออกฤทธิ์ได้ดีหรือไม่ ก่อนที่จะนำมาให้พ่อกับแม่ เสพ จึงทำให้ติดยามาตั้งแต่ในตอนเป็นเด็ก

ถาม : หลังจากที่เราเลิกยาเสพติดแล้ว ความเป็นอยู่ในชีวิตดีขึ้นหรือไม่ และยังมีอาการหิวยาอยู่หรือไม่

ตอบ : (คุณมานิตย์) ความเป็นอยู่ในชีวิตดีขึ้นเรื่อยๆ ครอบครัวก็ ยิ้มแย้มแจ่มใสด้วยกัน เพราะไม่หันไปเล่นยาแล้ว อีกทั้งมีการมี งานทำ มีรายได้ ด้วยน้ำพักน้ำแรงที่สุจริต และอาการหิวยาก็ไม่มี แล้ว เพราะแต่ละวันก็ต้องทำงาน ทำให้ไม่นึกถึงยาเสพติด

ถาม : ส่วนมากที่ใช้สารเสพติด มีอะไรเป็นแรงจูงใจให้เสพยา

ตอบ : ส่วนใหญ่จะเป็นการอยากรู้อยากลอง และปัญหาความเครียด ความน้อยเนื้อต่ำใจในบางสิ่งบางอย่าง และทำให้สภาพแวดล้อม พาไปสู่วงจรรยาเสพติด

ถาม : ในกรณีที่เราราบว่าลูกหลานของเรา จะไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด จะมีวิธีการพูดอย่างไรให้ลูกหลานตระหนักถึงโทษ และจะไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดเป็น 100%

ตอบ : ต้องหาปัญหา เปิดใจรับฟัง ช่วยแก้ พร้อมส่งเสริมเขา ว่าเราไม่ได้ทอดทิ้ง

บทบาทของภาคราชการ การดำเนินการโครงการร้อยใจรักษ์

นายไมตรี ดวงใจ ปลัดอำเภอแม่สาย และนายสุรพันธ์ สุจาศิริวงศ์ ผู้ใหญ่บ้านเมืองงามใต้ ได้เกริ่นนำโครงการร้อยใจรักษ์ และได้บรรยายถึงความเป็นมาเหตุผลที่เข้าร่วมการดำเนินโครงการ ดังนี้

ก่อนมีโครงการฯ มาในพื้นที่ในชุมชนมีปัญหากลุ่มผู้มี อิทธิพลและยาเสพติด อยู่ในระดับรุนแรงทำให้คนในชุมชนเกิดความเดือดร้อนในการใช้ชีวิตมาก หลังจากโครงการเข้ามาดำเนินการมีหน่วยงานต่าง ๆ เข้ามาเป็นจำนวนมากทั้งส่วนราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าร่วมเป็นจำนวนมากและได้จัดประชาคม เพื่อหาความร่วมมือในการดำเนินการ ซึ่งมีชาวบ้านเข้าร่วมมากกว่า 80% และที่ประชุมเห็นด้วยที่จะเข้าร่วมโครงการร้อยใจรักษ์ทั้งหมด ในการดำเนินการช่วงแรกมีบ้านห้วยसान หมู่ที่ 10 เข้าร่วมโครงการ ต่อมามีการดำเนินการต่ออีก 3 หมู่บ้านและเข้าร่วมการพัฒนาโครงการเป็นต้นแบบการพัฒนาพร้อมกัน

ในช่วงขั้นแรกของการดำเนินการคือศึกษาพื้นที่ สำรวจข้อมูลเศรษฐกิจสังคมหลังจากนั้นได้รวบรวมข้อมูล แล้วคืนข้อมูลให้แก่ชุมชน ได้จัดกระบวนการในการค้นหาปัญหาที่ต้องการให้มีการแก้ไขอย่างเร่งด่วน โดยการประชาคมซึ่งในเวทีการประชาคมได้มีหลายหน่วยงานเข้าร่วมรับฟัง และได้เสนอแนะแนวทางในการแก้ไข ปัญหา จากการจัดเวทีประชาคมทำให้ได้แนวทางในการแก้ไข ดังนี้ ปัญหาความเป็นอยู่ ปัญหาอาชีพ และปัญหาสุขภาพ

หลังจากรับทราบปัญหาแล้วหน่วยงานปกครองท้องถิ่น เจ้าหน้าที่ตำรวจได้ดำเนินการประชาคมจัดทำกฎระเบียบหมู่บ้านเพื่อการบังคับใช้ในหมู่บ้านให้สำเร็จ โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมและได้ดูแลกันเอง

ทั้งนี้ ได้กล่าวถึงหมู่บ้านเครือข่ายพื้นที่ข้างเคียงโครงการฯ ได้นำต้นแบบการพัฒนาของโครงการฯ ทั้ง 4 หมู่บ้าน นำไปปรับใช้ในการพัฒนาแหล่งน้ำในพื้นที่ ซึ่งในปัจจุบันโครงการฯ ได้มีการขยายผลแหล่งน้ำจำนวน 11 หมู่บ้าน ในพื้นที่ตำบลท่าตอน

สรุปและปิดการอบรม

นายนิคม ศิริสิงห์สังชัย ที่ปรึกษามูลนิธิปิดทองหลังพระฯ มอบการบ้านสำหรับผู้เข้าอบรม 2 ข้อ คือ 1. ให้คัดเลือกผู้เข้าอบรมที่มาในรุ่นนี้ให้เหลือ 20 คน เพื่อมาฝึกปฏิบัติในหลักสูตรที่ 2 ระยะเวลา 5 วัน 4 คืน และ 2. เสนอโครงการแก้ไขปัญหาคือความต้องการของหมู่บ้าน/ชุมชน โดยมีหลักเกณฑ์ในการเสนอโครงการคือ (1) เป็นปัญหาความต้องการของชุมชน (2) ใช้งบประมาณของ อบต.เป็นหลัก ประชาชนมีส่วนร่วมในด้านแรงงาน (3) สถาบันปิดทองหลังพระฯ มีงบประมาณร่วมสมทบบางส่วน และ(4) สามารถดำเนินการแล้วเสร็จในงบประมาณของแต่ละปี ทั้งนี้ ไม่ใช่ทุก อบต. จะได้มาเข้าอบรมหลักสูตรที่ 2 เพราะจะมีคณะกรรมการตรวจสอบไปติดตามในพื้นที่ว่าหลังจากอบรมแล้ว มีความพร้อมตามโจทย์ที่ให้การบ้านไปหรือไม่ จากนั้นจึงจะแจ้งผลการคัดเลือกเข้าอบรมหลักสูตรที่ 2

สิ่งที่ผู้เข้ารับการอบรมได้เรียนรู้คือ กระบวนการเน้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน การเรียนรู้ประสบการณ์งานพัฒนา 4 ด้าน ซึ่งหัวใจสำคัญคือการพัฒนากระบวนการ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่องประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดในพื้นที่ ทำให้เห็นได้ว่าหากไม่แก้ไขเรื่องเหล่านี้ ก็จะไม่สามารถพัฒนาได้ เมื่อท่านกลับไปแล้วขอให้ทบทวนขั้นตอน เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา ซึ่งหลักสูตรนี้ได้เรียนรู้แค่เข้าใจ ต่อไปจะเป็นกระบวนการเข้าถึง ซึ่งอยู่ในหลักสูตรที่ 2 ท่านต้องกลับไปดูข้อมูลในพื้นที่และมาฝึกปฏิบัติ เพื่อนำไปสู่การเสนอโครงการได้

สิ่งที่ได้เรียนรู้การนำไปปรับใช้ในพื้นที่จากการอบรม

สิ่งที่ได้เรียนรู้จากฐานการเรียนรู้

1. การจัดพื้นที่แบบองค์รวมแบ่งออกเป็น 4 ประเภท
1) ป่าใช้สอย 2) ที่เนิน 3) ที่ดอน 4) ที่นา
2. การรวมกลุ่มวิสาหกิจชุมชน เพื่อต่อรองราคาผลผลิตจากพ่อค้าคนกลาง
3. การสำรวจแหล่งน้ำในช่วงหน้าแล้ง อัตราการไหลของน้ำ
4. การปลูกพืชเพื่อปรับภูมิทัศน์
5. การใช้ระบบกักน้ำ
6. การบริหารจัดการและดูแลน้ำโดยคณะกรรมการน้ำ
7. การบูรณาการการทำงานร่วมกันของชาวบ้านกับภาครัฐ
8. ปุ่มหมัก PR และฮิวมิก
9. การรวมกลุ่มเกษตรกรเพื่อขายข้าวในราคาที่สูงขึ้น
10. การเพิ่มผลผลิตข้าวโดยใช้สารชีวภัณฑ์
11. การเลี้ยงสัตว์ หมูดำดอยตุง ไก่ดำภูพาน เป็ดกากีแคมเบลล์
12. การทำอาหารหมักจากต้นกล้วยสับ และหญ้าเนเปียร์หวานอิสราเอล

การนำไปปรับใช้

1. การนำความรู้จากการได้เรียนรู้จากฐาน 4 ฐาน ไปปรับใช้กับชุมชน ในเชิงเกษตรทฤษฎีใหม่
2. การเสนอแนวคิดการจัดตั้งกลุ่มวิสาหกิจชุมชน เพื่อให้มีอำนาจในการต่อรองราคากับพ่อค้าคนกลาง
3. การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดิน โดยการใช้อินทรีย์วัตถุในการปรับปรุงบำรุงดิน
4. การนำระบบกักน้ำไปปรับใช้ในชุมชน เพื่อให้ลดค่าใช้จ่าย
5. รวมกลุ่มส่งเสริมการปลูกหญ้าเนเปียร์ในพื้นที่ เพื่อลดต้นทุนด้านอาหารกับสัตว์
6. ส่งเสริมให้ชุมชนดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง
7. นำองค์ความรู้ถ่ายทอดให้กับชุมชนก่อนที่จะลงมือปฏิบัติ
8. การพัฒนาองค์ความรู้ของทีมาสาปศุสัตว์ในพื้นที่
9. การแนะนำชุมชนในการใช้สูตรอาหารสัตว์ โดยการใช้สูตรอาหารหมักจากต้นกล้วย
10. การปลูกไม้ยืนต้น เพื่อปรับภูมิทัศน์ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว
11. การตัดต่อกิ่งมะม่วง

ตัวแทนผู้นำชุมชน สะท้อนปัญหาที่ต้องการแก้ไขเร่งด่วน
ในชุมชนของเทศบาลตำบลสันทรายงาม อำเภอกง จังหวัด
เชียงราย

ทต.สันทรายงาม อ.กง จ.เชียงราย ชุมชนโดยส่วนใหญ่ทำ
การเกษตรกรรมโดยเฉพาะปลูกข้าว และพืชไร่ แต่ปัญหาอุปสรรค
ของการทำการเกษตรกรรมของชุมชนนั้น ประสบเรื่องปัญหาน้ำ
แล้งในช่วงฤดูแล้ง น้ำไม่เพียงพอต่อการทำการเกษตร อีกทั้ง
ปัญหาเรื่องการใช้สารเคมีในนาข้าว ทำให้ในพื้นที่ต้องพบกับปัญหา
สารเคมีในนาข้าวเยอะ ในแต่ละปีจะมีคนต้องเสียชีวิตจากสารเคมี
ประมาณ 3 - 4 คน/ปี ดังนั้น การมาเรียนรู้ในการทำนาปลอด
สารพิษให้น้อยที่สุดก็จะนำเอาองค์ความรู้จากการใช้สารชีวภัณฑ์ไป
ปรับใช้

การประเมินความพึงพอใจของเทศบาลตำบลสันทรายงาม อำเภอกง จังหวัดเชียงราย				
ประเด็นประเมิน	ดี	ปานกลาง	ปรับปรุง	ไม่ตอบ
เนื้อหาสาระวิชาเรียนในภาพรวม	94.643	3.571	-	1.786
ระยะเวลาตลอดหลักสูตร	75	21.429	1.786	1.786
ระยะเวลาในการเข้าฐานภาคปฏิบัติ	75	21.429	1.786	1.786
การเสวนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้	91.071	7.143	-	1.786
วิทยากรมีความรู้	94.643	3.571	-	1.786
สถานที่อบรม	83.929	14.286	-	1.786
สถานที่พัก	80.357	16.071	1.786	1.786
อาหารและเครื่องดื่ม	78.571	16.071	3.571	1.786

หมายเหตุ : มีผู้ส่งแบบประเมิน 56 คน จากผู้เข้าร่วมทั้งหมด 58 คน